

Homiletiikan tehtävä

Milla Huttunen,
Petri Laajalahti &
Krista Sutinen

Matt. 19: 27–30

"Entä me?" kysyi silloin Pietari. "Me olemme luopuneet kaikesta ja seuranneet sinua. Mitä me siitä saamme?" Jeesus sanoi heille: "Totisesti: kun Ihmisen Poika uuden maailman syntyessä istuutuu kirkkautensa valtaistuimelle, silloin tekin, jotka olette seuranneet minua, saatte istua kahdellatoista valtaistuimella ja hallita Israelin kahtatoista heimoa. Ja jokainen, joka minun nimeni tähden on luopunut talostaan, veljistään tai sisaristaan, isästään, äidistään tai lapsistaan tai pelloistaan, saa sata-kertaisesti takaisin ja perii iankaikkisen elämän. Mutta monet ensimmäiset tulevat olemaan viimeisiä ja viimeiset ensimmäisiä.

Saarnatekstin analyysiä

Tarkastelussa oleva Matteuksen evankeliumin perikooppi liitetään aikaan, jolloin Jeesus vaeltaa Jerusalemiin. Raamatunkäännöskomitea on antanut tekstinpätkälle otsikon: "Opetuslasten tuleva palkka". Kyseessä on Pietarin ja Jeesuksen välinen keskustelu, joka käydään Jeesuksen vastattua rikkaalle nuorukaiselle. Pietarin esittämä kysymys koskee opetuslasten asemaa Jeesuksen seuraajien joukossa sekä ajallisen ja iankaikkisen ihmiselämän suhdetta. Läsnä keskustelussa ovat opetuslapset ja Jeesus.

Ennen ja jälkeen tämän perikooopin on paljon Jeesuksen vertauksia siitä kuka on suurin seuraajien joukossa ja millainen palkka iankaikkisessa elämässä on luvassa. Koko evankeliumin sanomaa nähden kyseessä on hyvin keskeinen kysymys.

Aikahistoriallisia seikkoja tekstissä ovat mm. perhe- ja talokäsitys, Israelin 12 heimoa sekä näiden heimojen hallitseminen. Välttämättä näiden termien ymmärtäminen ei avaa mitään ratkaisevan uutta, mutta ne korostavat tekstin sisältöä. Ainakin nykypäivänä vaikeaksi tämän tekstipätkän ymmärtämisen tekevät Jeesuksen sanat talosta ja perheestä luopumisesta, jotka voi tuntua itsekkäältä ja loukkaavalta läheisiä ihmisiä kohtaan.

Avainsanoja perikoopissa ovat luopuminen, seuraaminen ja iankaikkinen elämä. Pietari lähestyy Jeesusta kiinnostuneena siitä, saavatko opetuslapset erityisen palkan, koska he ovat seuranneet Jeesusta ja luopuneet kaikesta muusta. Jeesus lupaa erityisen palkan opetuslapsille: ”Saatte istua kahdellatoista valtaistuimella ja hallita Israelin kahtatoista heimoa”. Lopuksi Jeesus kuitenkin lausuu sanat: ”Monet ensimmäiset tulevat olemaan viimeisiä ja viimeiset ensimmäisiä”. Sama toistuu tekstipätkän jälkeisessä perikoopissa. Tekstin scopuksena siis on, ettei ihminen ei voi laskeskella tulevaa palkkaansa, vaikka Jeesus lupaakin hyvityksen Hänelle kuuliaisena oleville. Seuraamisen sisäinen motivaatio on tärkein. Niinpä Jeesuksen seuraajan ei tule tavoitella itsekkäästi tulevaa palkkaa: palkka on kiinni Jumalan armosta.

Systemaattisesti tarkastellen teksti pureutuu opillisten kysymysten keskeisiin asioihin. Tekstistä nousee opillisia ja eettisiä kysymyksiä liittyen armoon, uskoon ja tekoihin, pelastuskysymykseen ja iankaikkiseen elämään sekä elämänvalintoihin ja arvoihin. Kirkko opettaa, että armo on ansaitsematonta. Tuomitseminen (hepr. sanajuuri ´hallitseminen´) on Jumalan tehtävä. Jumala kuitenkin lupaa hyvityksen kärsimyksistä. Kirkossa on tulkittu, että tekstikohdassa Jeesus tarkoittaa armon yltävän opetuslasten lisäksi myös koko Jeesuksen nimen tunnustavien joukolle.

Kyseinen Evankeliumiteksti luetaan ennen paastonaikaa, jolloin eletään kohti pääsiäistä. Kirkkovuoden aiheena tuolloin on kilvoittelu ja kärsimys. Niinpä tekstissä käsitelty kärsimyksestä saatava palkka sopii hyvin paastonajan odotukseen. Kyseisen sunnuntain muutkin tekstin valmistavat paastonaikaan. Vanhan testamentin teksti puhuu valitusta kansasta, jota ei valittu sen suuruuden takia vaan Jumalan rakkaudesta. Päivän toisessa lukukappaleessa Paavali käsittelee luopumisen teemaa. Hän seuraa Jeesusta palkinnon (=pääsy taivaaseen) toivossa, mutta korostaa, että vanhurskauden antaa Jumala. Muiden vuosikertojen tekstit korostavat myös kuuliaisuuden tärkeyttä, mutta samalla nöyryyden ehdottomuutta. Evankeliumikirjan virsiehdotukset tukevat luterilaista vanhurskauttamisoppia ja puhuvat armon puolesta. Myös tekojen ja armon välistä suhdetta sekä uutta elämää pohditaan virsissä. Rukoukset tuovat esiin ihmisen ymmärtämisen pienuutta ja korostavat Jumalaan luottamista.

Sielunhoidollisesta näkökulmasta teksti pureutuu myös hyvin keskeisiin asioihin. Kun teksti käsittelee armoa ja pelastuskysymystä, se liittyy myös ihmisarvoihin ja jokapäiväiseen elämään. Teksti herättää kysymään: ”Olenko kelvollinen? Mitä minun tulee tehdä ja ajatella?” Ihmisellä voi olla vaikeuksia Jumalan antamien tehtävien kanssa, mutta päivän tekstit ohjaavat turvautumaan armoon ja pyytämään apua Jumalalta.

Tekstistä voidaan saada näkökulmia nyky-yhteiskunnan arvoihin. Omaisuutta pidetään suuressa arvossa maallistuneessa yhteiskunnassa, jota luopumisen teema koskettaa. Lisäksi uskonnollisten liikkeiden välillä voi olla vertailua oikeasta opista ja taivaaseen pääsystä. Tekstinpätkä voi olla hieman vaikea vastaanottaa. Jeesus nimittäin vaatii luopumaan paljosta. Toisaalta Hän myös lupaa paljon, sillä kärsimyksistä ja kuuliaisuudesta luvataan moninkertainen palkka. Tekstin mukaan ihmisen ei tulisi kiinnittyä maallisiin arvoihin vaan asetettava Jumalan valtakunnan etsiminen etusijalle.

Saarnaluonnoksen suunnittelu

Saarnan teemoja:

- Ensimmäiset viimeisiä ja viimeiset ensimmäisiä (Jumalan armosta)
- Luopuminen ja kristittynä eläminen
- Kärsimys
- Maallinen omaisuus vs. usko
- Jumalan palkkatolkkku 😊

Jäsennys:

1. Relevantti tarina/esimerkki tämän päivän maailmasta.
2. Avataan aikahistoriallisia seikkoja.
3. Pohditaan merkitystä silloin ja nyt.
4. Toinen tarina tai palataan alussa kerrottuun tarinaan.
5. Vaikeat kysymykset. Kärsimys, luopuminen ja inhimillisuus.
6. Jumalan palkkatolkkku ja Jumalan armoon luottaminen.